

Endine meremees taastas Kudjapel viis ajaloolist hauda

Tiiu Talvist, Meie Maa 13.09.2000

Orissaare gümnaasiumi mereklassi mehhaanikaõpetaja Valdur Lind taastas Kudjape surnuaia vanas osas viis 18. ja 19. sajandist pärit hauaplaati, mille alla on maetud Saaremaa juurtega soome perekonna esivanemad.

Ennistatud hauaplaatide all puhkavad perekond von Kochi Pärnust pärit pärisorjast esiisa Mardijaani poeg Johann Heinrich, pojapojad Georg, Adam, Peter ja viimase abikaasa Maria. Lisaks neile on von Kochide hauaplaatsile maetud ka Maria ema, kelle nimi on kirjas hauaplaatidega samaaegselt ennistatud raudristil.

Endisest meremehest muinsushuviline Valdur Lind võttis hauaplaatide taastamise töö ette perekond von Kochi praeguste liikmete palvel, kes olid haudade asukohast teada saanud ajaloolaselt Bruno Paolt.

“Olen kunagi varem väikesi hauakive taastanud ja leidsin, et võiksin selle nüüdki ära teha. Aga kui ma esimest korda neid hauaplaate nägin, siis kahetsesin, et selle töö üldse vastu võtsin – esiteks olid need nii suured ja teiseks väga armetus seisukorras,” meenutas ta.

Kõigepealt oli vaja viltu vajunud hauaplaadid ühele tasapinnale kergitada. Meistri sõnul kaalub iga ligikaudu kahe ruutmeetri suurune dolomiitplaat tonni ringis, seega polnud nende kergitamine ja toestamine sugugi kerge töö. Seejärel tuli kivid nõudepesuvahendi kange lahuse ja tugeva kapronharjaga samblast ja aastasadade tolmust puhtaks küürida ning vanaaegses šriftis graveeritud tekstid dešifreerida ja taastada.

“Kirjade taastamine oli eriti aeganõudev ja keeruline ülesanne, sest need olid vaid osaliselt säilinud. Kahe rea peale kulus vahel terve pikk päev ja töötada tuli pikali, madrats külma kaitseks külje all,” rääkis Lind. Samas oli talle suureks abiks ohvitser Oleg von Kochi poolt koostatud suguvõsa raamat “Maaorjast tsaariohvitseriks”, mis sisaldab perekonda puudutavaid andmeid ja sugupuud alates 1760. aastast kuni tänapäevani välja.

Et see töö nõuab lisaks kannatlikkusele ka kuiva ilma, lubasid selle suve vihmad taastada vaid plaatidele kirjutatud nimed ning lahkunute sünni- ja surmadaatumid. Ülejäänud hauakirjad kavatseb meister loetavaks muuta järgmisel suvel.

“Muinsuskaitssjad käisid mu tööd siin vaatamas ja ütlesid, et oleks muidugi hea, kui kõik hauakivid sedamoodi välja näeksid. Aga see maksab raha ja nõuab tohutut kannatlikkust ja tööd. Kampania korras nende väärtuslike kivide kallal tööd ei tee,” nentis Valdur Lind.